

Mirosław SKARŻYŃSKI

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

ORCID ID: 0000-0003-0954-4867

Wykorzystanie jednostek pływających flotyli rzecznej do realizacji polityki bezpieczeństwa narodowego Republiki Serbii

Streszczenie: W artykule przedstawiono podstawowe założenia polityki bezpieczeństwa narodowego, w tym polityki obronnej Republiki Serbii. Wymieniono zadania flotyli rzecznej serbskich wojsk lądowych. Zamieszczono strukturę organizacyjną flotyli oraz dane taktyczno-techniczne jednostek pływających. Omówiono przygotowanie załóg do realizacji zadań wynikających z założeń strategii bezpieczeństwa narodowego oraz strategii obronnej. W podsumowaniu dokonano rekapitulacji rozważań.

Słowa kluczowe: Republika Serbii, polityka bezpieczeństwa narodowego, flotylla rzeczna

Wstęp

Jednym z mało znanych zagadnień w studiach nad założeniami polityki bezpieczeństwa i obrony są możliwości użycia flotyli rzecznej do jej realizacji. Nazwa flotylla rzeczna używana jest do określenia związku operacyjno-taktycznego przeznaczonego do prowadzenia samodzielnych działań bojowych na rzekach, kanałach i jeziorach (Grajewski, Wójcicki, 1981, s. 71). W zależności od liczby marynarzy i jednostek pływających oraz posiadanego uzbrojenia i wyposażenia stanowi równowartość pułku, brygady lub dywizji w wojskach lądowych, z którymi przede wszystkim ma współdziałać podczas wojny.

Flotylle rzeczne organizowano w celu przeniesienia działań bojowych na wody śródlądowe. Na ich rozwój duży wpływ miało wdrożenie silnika parowego, a potem silnika spalinowego do napędu jednostek pływających, co w pełni uniezależniło ich ruch od prądu rzeki. W jednym z ostatnich dużych konfliktów zbrojnych, w którym flotylle

rzeczne odegrały ważną rolę, była wojna wietnamska. Głównym zadaniem amerykańskiej 116 patrolowej flotyli rzecznej i 117 uderzeniowej flotyli rzecznej było uniemożliwienie lub ograniczenie wykorzystania śródlądowych dróg wodnych w delcie Mekongu przez oddziały wyzwolenicze do transportu żołnierzy, środków walki i zaopatrzenia. Działania bojowe flotyli prowadziły w ramach operacji „Game Warden” i „Sea Lords” oraz podczas agresji amerykańsko-sajgońskiej na Kambodżę w kwietniu–czerwcu 1970 roku. Łącznie liczyły ok. 450 jednostek bojowych, w tym 20 monitorów¹ i kutrów artyleryjskich², 230 kutrów patrolowych³ i 200 kutrów desantowych⁴ (Sienkiewicz, 1979, s. 194–195).

Obecne zmiany na scenie geopolitycznej prowadzą do złożonej sytuacji w zakresie bezpieczeństwa obejmującej zagrożenia asymetryczne i nowe rodzaje konfliktów. Współczesne wyzwania tworzą dodatkowe wymagania w zakresie prowadzenia działań militarnych na wodach śródlądowych. Flotyle rzeczne muszą dostosować swoje możliwości taktyczno-techniczne do obecnych i przyszłych uwarunkowań bezpieczeństwa regionalnego, narodowego i lokalnego (Radojević, Šoškić, Radić, 2017, s. 371).

Republika Serbii nie ma dostępu do morza, jednak posiada namiastkę sił morskich w postaci flotyli rzecznej przeznaczonej do działań na Dunaju i jego dopływach. W XXI wieku tego rodzaju jednostka organizacyjna sił zbrojnych w Europie wydaje się być anachronizmem, dlatego istotne jest znalezienie odpowiedzi na następujące pytania: jakie zadania ma serbska flotylla rzeczna? jakim potencjałem bojowym dysponuje serbska flotylla rzeczna? jak przebiega proces szkolenia załóg jednostek pływających, jakie cele polityki bezpieczeństwa narodowego, w tym polityki obronnej Republiki Serbii mogą zostać osiągnięte za pomocą jednostek pływających flotyli rzecznej? W wyniku uogólnienia zestawu pytań wysunięto następującą hipotezę badawczą

¹ „Monitor – dawny okręt bojowy przeznaczony głównie do ostrzeliwania wybrzeży oraz walki z artylerią nieprzyjaciela” (Grajewski, Wójcicki, 1981, s. 169).

² „Kuter artyleryjski – mały okręt bojowy przeznaczony do niszczenia małych okrętów, transportowców, statków, może również stawiać miny, rzucać bomby głębinowe” (Ibidem, s. 136–137).

³ „Kuter patrolowy – mały okręt dozоровy przeznaczony do pełnienia służby dozоровej na wodach przybrzeżnych, w pobliżu portów” (Ibidem, s. 137).

⁴ „Kuter desantowy – mały okręt przeznaczony do przewozu desantu wojska, jest przystosowany do lądowania na plaży, szybkiego wyładunku i załadunku” (Ibidem, s. 137).

– „Jednostki pływające flotylli rzecznej są przydatnym komponentem Wojsk Lądowych Serbii do realizacji polityki bezpieczeństwa narodowego”. Do potwierdzenia lub obalenia hipotezy badawczej zastosowano metodę analizy treści do wyodrębnienia istotnych założeń dokumentów strategicznych i ukazania ich korelacji z rozpatrywanym komponentem wojsk lądowych oraz metodę analizy systemowej do przedstawienia bojowej żeglugi śródlądowej w strukturze flotylli rzecznej, rozważenia warunków jej działania i zdolności do osiągnięcia celów strategicznych.

Podstawy polityki bezpieczeństwa narodowego Republiki Serbii

Strategia bezpieczeństwa narodowego i strategia obronna Republiki Serbii są dokumentami najwyższej rangi określającymi kierunki polityki bezpieczeństwa narodowego stanowiącej składową ogólną polityki państwa. Realizacja strategii bezpieczeństwa narodowego ma zapewnić ochronę wartości narodowych i interesów kraju przed zagrożeniami, które mają wpływ na bezpieczeństwo państwa we wszystkich obszarach życia społecznego. Do zasadniczych zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego Republiki Serbii zaliczono: aspiracje separatystyczne, ekstremizm etniczny i religijny, tajne działania ośrodków zagranicznych, przestępczość zorganizowaną i nielegalną migrację, a także terroryzm, problemy gospodarcze i demograficzne, klęski żywiołowe, przestępczość związaną z nowymi technologiami. W najbliższych latach agresja zbrojna na Republikę Serbii jest mało prawdopodobna (jednak nie można jej całkowicie wykluczyć), ponieważ relacje z krajami sąsiednimi nie są obciążone sporami, których rozstrzygnięcie wymagałoby użycia potencjału militarnego. Wynika z tego, że większość zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego Republiki Serbii wymienionych w strategii bezpieczeństwa narodowego ma charakter niemilitarny (*Српскезиджы националне*, 2019).

Polityka obronna, jako część polityki bezpieczeństwa narodowego jest realizowana na podstawie strategii obronnej Republiki Serbii, która opiera się na strategii bezpieczeństwa narodowego i jest zasadniczym dokumentem zawierającym podstawy doktrynalne i organizacyjne oraz unormowania dotyczące planowania i finansowania rozwoju systemu obronnego państwa, a także użycia sił i środków militarnych. Strategia

obronna określa strukturę, organizację i zasady funkcjonowania systemu obronnego Republiki Serbii będącego częścią systemu bezpieczeństwa narodowego, który przeznaczono do realizacji interesów państwa ustalonych w polityce obronnej poprzez skoordynowane i jednolite działanie wszystkich jego elementów. Serbski rząd zadeklarował neutralność militarną w stosunku do istniejących sojuszy wojskowych i wyraził determinację do samodzielnego kreowania polityki obronnej. W dziedzinie obronności zidentyfikowano następujące zagrożenia dla bezpieczeństwa Republiki Serbii: bunt zbrojny będący specyficzną formą zbrojnej przemocy, którego celem jest realizacja interesów w sposób niekonstytucyjny, zbrojna rebelia wywodząca się z separatystycznych aspiracji ugrupowań dążących do zmiany granic uznawanych na arenie międzynarodowej, powstanie zbrojne wywołane przez ruchy separatystyczne, ekstremistów dążących do zjednoczenia terytoriów dominujących demograficznie oraz grupy przestępcze, terroryzm przejawiający się w zamachach dokonywanych dla osiągnięcia celów politycznych i wykorzystaniu obszaru kraju do tranzytu, przygotowania i prowadzenia działań terrorystycznych za granicą. Misją serbskiej armii jest obrona kraju przed zbrojną napaścią, budowanie i zachowanie pokoju w regionie i na świecie oraz wsparcie władz cywilnych w przeciwdziałaniu zagrożeniom bezpieczeństwa (*Стратегију одбране*, 2019).

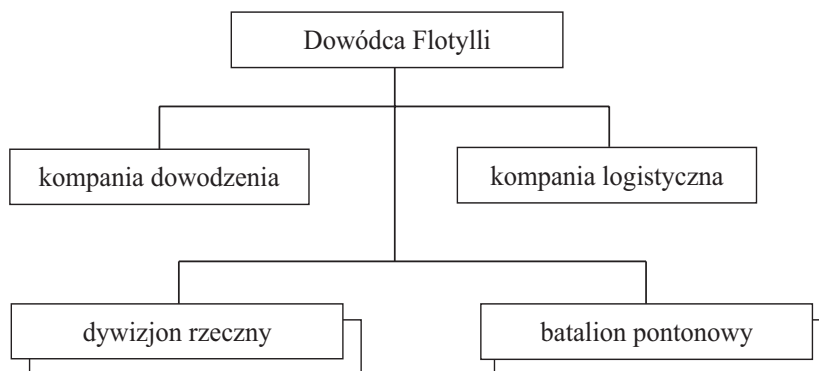
Serbska flotylla rzeczna

Flotylla rzeczna jest związkiem taktycznym (odpowiednikiem brygady w strukturze organizacyjnej armii) serbskich wojsk lądowych. Przeznaczona jest do prowadzenia działań bojowych i niebojowych na rzekach, kanałach żeglownych i jeziorach samodzielnie lub we współdziałaniu z innymi rodzajami sił zbrojnych Republiki Serbii (*Rečna*, 2020). Doktryna taktyczna użycia sił i środków wywodzi się z procedur operacyjnych Flotylli Dunaju Królewskiej Marynarki Wojennej Jugosławii obowiązujących w latach dwudziestych XX wieku (*Serbian River Flotilla*, 2020). Postuluje się skonkretyzowanie podstaw doktrynalnych i ustaleń określających miejsce i rolę flotylli rzecznej w czasie udzielania wsparcia władzom cywilnym w sytuacjach kryzysowych, poprzez opracowanie podręczników i instrukcji dotyczących przygotowania i wykorzystania jednostek rzecznych w różnych warunkach (Бажрами, Славковић, 2016, s. 220).

Zasadniczymi zadaniami flotyli rzecznej podczas realizacji trzech misji Sił Zbrojnych Serbii, tj. w czasie pokoju, stanu wyjątkowego oraz wojny są:

- 1) utrzymanie zdolności operacyjnych do wykonania zadań w zakresie:
 - a) zapewnienia bezpieczeństwa:
 - granic międzynarodowych o długości 406 km,
 - na drogach wodnych o długości 1565,9 km,
 - b) zwalczania terroryzmu,
 - c) ochrony środowiska,
 - d) pomocy ludności poszkodowanej,
- 2) szkolenie teoretyczne i praktyczne pododdziałów,
- 3) kontrola śródlądowych dróg wodnych,
- 4) zabezpieczenie ruchów wojsk lądowych w obrębie rzek, kanałów i jezior,
- 5) prowadzenie akcji poszukiwawczo-ratowniczych na rzekach, kanałach i jeziorach (Rečna, 2014; Rečna, 2020; Serbian River Flotilla, 2020).

Flotyllę tworzą głównie jednostki rzeczne i pododdziały pontonowe. W składzie 1 dywizjonu znajduje się kompania pletwonurków (Serbian River Flotilla, 2020).



Rys. 1. Struktura organizacyjna Flotyli Rzecznej Wojsk Lądowych Serbii

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Rečna flotila Vojska Srbije* (2020), http://www.vs.rs/sr_lat/jedinice/vojska-srbije/kopnena-vojska/recna-flotila, 28.10.2020.

W skład flotyli włączono jednostki, które umożliwiają sprawne wykonanie zadań zapewniających obronę i utrzymanie śródlądowych dróg

wodnych w przypadku konfliktu zbrojnego. Skupienie w jednej strukturze organizacyjnej okrętów rzecznych, pływających transporterów samobieżnych oraz mostów i parków pontonowych umożliwia szybką reakcję na zdarzenia nadzwyczajne w celu udzielania pomocy, przemieszczenia ludzi i dóbr materialnych podczas klęsk żywiołowych i awarii technicznych oraz wypadków. Flotylla bierze udział w przeciwdziałaniu powodzi i zwalczaniu jej skutków oraz wzmocnieniu wałów przeciwpowodziowych. Dowództwo flotylli oraz większość jej sił i środków znajduje się w Nowym Sadzie, a pozostałe w Belgradzie i Sabacu (*Rečna*, 2020; *Serbian River Flotilla*, 2020).

Pododdziały flotylli uczestniczą w wielu przedsięwzięciach krajowych oraz zagranicznych organizowanych w celu zacieśniania współpracy, doskonalenia procedur i taktyki, wykorzystania uzbrojenia i sprzętu, budowania wzajemnego zaufania. Regularnie zapewniają bezpieczeństwo i wsparcie techniczne Regatom Pamięci „Zoran Radosavljević”. Uczestniczą w ćwiczeniach krajowych i międzynarodowych z Chorwacją, Węgrami (pod kryptonimem „Iron Cat” od 2011 r.), Bułgarią i Rumunią, których scenariusze zawierają zwalczanie terroryzmu, udzielanie pomocy w przypadku katastrof, prowadzenie ognia do obiektów na lądzie i na wodzie, zwalczanie celów powietrznych, trałowanie i neutralizowanie oraz niszczenie min rzecznych, usuwanie materiałów wybuchowych, ochronę barek przed atakiem przeciwnika, blokowanie i kontrolę śródlądowych dróg wodnych w związku z zagrożeniem migracyjnym i terrorystycznym w regionie, ochronę ruchu rzecznego, działania w ramach policji rzecznej, ochronę granic i kontrolę graniczną, patrolowanie, zatrzymywanie i opanowanie wrogich jednostek pływających, eskortowanie i ochronę dygnitarzy oraz ładunków, przeprowadzenie desantu, zwalczanie grup dywersyjnych, zabezpieczenie przepraw rzecznych (*Serbian River Flotilla*, 2020).

W skład flotylli wchodzi następujące jednostki pływające: okręt dowodzenia (baza pływająca), 3 kutry patrolowe, trzy motorowe łodzie patrolowe, cztery trałowce⁵, pięć kutrów desantowych, pływająca stacja demagnetyzacyjna⁶, barka paliwowa, dok pływający, hangar pływający, pięć barek mieszkalno-logistycznych (przystanie rzeczne), wielozadaniowa szybka łódź bojowa, dziesięć dmuchanych łodzi motorowych ze



⁵ „Trałowiec – okręt przeznaczony do wykrywania i niszczenia min; wyposażony jest w różne rodzaje trałów i urządzenia trałowe” (Ibidem, s. 282).




⁶ „Demagnetyzacyjna stacja – specjalnie wyposażony okręt lub stacja nabrzeżna, gdzie okresowo przeprowadza się pomiary pola magnetycznego okrętów i dokonuje ich demagnetyzacji” (Ibidem, s. 54).


sztynym kadłubem (Kubiak, 2016, s. 38; *Serbian River Flotilla*, 2020). Flotylla rzeczna w zakresie służby techniczno-okrętowej jest w dużej mierze samowystarczalna. W pozostałych działach zaopatrzenia potrzeby flotylli zaspokajają organy logistyczne Sił Zbrojnych Serbii (*Serbian River Flotilla*, 2020).

Tabela 1

Potencjał bojowy Flotylli Rzecznej Wojsk Lądowych Serbii

Charakterystyka	Dane taktyczno-techniczne
1	2
<p>Okręt dowodzenia BPN-30 Kozara</p>  <p>Uzbrojenie: 1/III działko 20 mm. Możliwość transportu 250 żołnierzy, pełnienia funkcji okrętu szkolnego lub szpitalnego.</p>	<p>Załoga – 47 (po przebudowie – 30). Wyporność: – standardowa – 550 t, – pełna – 601 t. Wymiary: – długość – 68,75 m, – szerokość – 9,55 m, – zanurzenie – 1,1–1,3 m. Moc układu napędowego 2×294,4 (po przebudowie – 800) kW. Prędkość: – w dół rzeki – 25 (po przebudowie – 26) km/h, – w górę rzeki – 15 km/h. Zapasy: – paliwa – 45 t, – wody – 40 (po przebudowie – 22) t.</p>
<p>Kuter patrolowy klasy 211</p>  <p>Jednostki – 3: RPČ-213 Kolubara, RPČ-214 Morava, RPČ-216 Timok. Uzbrojenie: 1/IV działko 20 mm M71, 1 działko 20 mm M71. Możliwość transportu 30 żołnierzy.</p>	<p>Załoga – 7. Wyporność: – standardowa – 52 t, – pełna – 56 t. Wymiary: – długość – 21,27 m, – szerokość – 7,5 m, – zanurzenie – 1,1 m. Moc układu napędowego – 2×425 kW. Prędkość w dół rzeki – 30 km/h. Zapas paliwa – 6,5 t.</p>

1	2
<p style="text-align: center;">Motorowa łódź patrolowa</p>  <p>Jednostki – 3: ČMP-22, ČMP-23, ČMP-24. Uzbrojenie: 1 wkm 12,7 mm.</p>	<p>Wyporność – 2,64 t. Wymiary: – długość – 8,0 m, – szerokość – 2,95 m. Moc układu napędowego – 2×95,6 kW. Prędkość w dół rzeki – 60 km/h.</p>
<p style="text-align: center;">Tralowiec klasy Neštín</p>  <p>Jednostki – 4: RML-332 Titel, RML-335 Apatin, RML-336 Smederevo, RML-341 Novi Sad (S-25N). Uzbrojenie: 1/II działko 30 mm M53/59, 1/IV działko 20 mm M75, wyrzutnia rakiet plot 2×Strieła 2M. Wyposażenie: trały PEML-1, MDL-2R, AEL-1, 18 min niekontaktowych typu AIM-M82 lub 24 kotwiczne R-1. Możliwość transportu 80 żołnierzy.</p>	<p>Załoga – 17. Wyporność: – standardowa – 61 (57,31) t, – pełna – 78 (79,6) t. Wymiary: – długość – 26,94 (27,0) m, – szerokość – 6,5 m, – zanurzenie – 1,08 m. Moc układu napędowego – 2×191,4 kW. Prędkość: – w dół rzeki – 24 (26) km/h, – w górę rzeki – 18 km/h.</p>
<p style="text-align: center;">Kuter desantowy klasy 441</p>  <p>Jednostki – 5: DB-411 Bečej, DB-412 Belgiš, DB-413 Taraš, DB-414 Begeč, DB-415 Šajkaš. Uzbrojenie: 2×1 działko 20 mm M71, 2×1 wkm 12,7 mm, granatnik automatyczny 30 mm BP-30. Możliwość transportu 80 żołnierzy lub 6 t ładunku.</p>	<p>Załoga – 8. Wyporność: – standardowa – 32,6 t, – pełna – 42 t. Wymiary: – długość – 22,2 m, – szerokość – 4,8 m, – zanurzenie – 1,1 m. Moc układu napędowego – 2×320 kW. Prędkość w dół rzeki – 29,5 km/h.</p>

1	2
<p style="text-align: center;">Pływająca stacja demagnetyzacyjna RSRB-36 Šabac</p>  <p>Uzbrojenie: 2×1 działko 20 mm M71, wyrzutnia rakiet plot 4×Striela 2M. Możliwość transportu 100 żołnierzy.</p>	<p>Załoga – 17. Wyporność: – standardowa – 107,2 t, – pełna – 115,8 t. Wymiary: – długość – 32,2 m, – szerokość – 7,05 m, – zanurzenie – 1,27 m. Moc układu napędowego – 2×191 kW. Prędkość w dół rzeki – 22,0 km/h.</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Serbian River Flotilla* (2020), https://en.wikipedia.org/wiki/Serbian_River_Flotilla, 28.10.2020; J. Dautović, D. Trifković, Z. Nikolić (2014), *Advanced features of the reconstructed special purpose river ship Kozara with a diesel electric drive (DED)*, „Brodogradnja: Teorija i praksa brodogradnje i pomorske tehnike”, vol. 65, no. 4, s. 66–67; *REČNI MINOLOVCI TIP A „NOVI SAD” i „NEŠTIN”*: *Za njih su bili zainteresovani i susedi i zemlje Bliskog istoka! (FOTO)* (2020), <https://pravda.rs/lat/2020/5/28/recni-minolovci-tipa-novi-sad-i-nejstin-za-njih-su-bili-zainteresovani-i-susedi-i-zemlje-bliskog-istoka-foto/>, 30.10.2020; *Neštin-class river minesweeper* (2020), https://en.wikipedia.org/wiki/Ne%C5%A1tin-class_river_minesweeper, 14.06.2020; *Category: Neštin-class river minesweepers* (2020), https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Ne%C5%A1tin-class_river_minesweepers, 31.10.2020; *Type 331 Neštin Multi-purpose river ship* (2020), <https://www.globalsecurity.org/military/world/serbia/type-331.htm>, 31.10.2020; *Rečni patrolni čamac klase 211* (2020), <https://sr.wikipedia.org/sr>, 21.11.2020; A. Milosevic, *CMP 22* (2012), <http://www.shipspotting.com/gallery/photo.php?lid=1502785>, 1.10.2020; *Десантно-јуришни чамец класе 411* (2020), <https://sr.wikipedia.org/wiki/>, 1.10.2020; *PRB-36 „Šabac” Degaussing vessel (YDG)* (2020), <https://www.globalsecurity.org/military/world/serbia/prb-36.htm>, 12.11.2020; *Rečna flotila* (2016), <https://jna-sfrj.forumbo.net/t890p500-recna-flotila>, 12.11.2020; *Snage i sredstva plovnih jedinica Vojska Srbije* (2020), http://www.vs.rs/sr_lat/o-vojsci/naoruzanje/snage-i-sredstva-plovnih-jedinica, 21.11.2020.

Do szczegółowych zadań jednostek pływających flotylli zaliczono prowadzenie ognia z broni strzeleckiej i artylerii okrętowej oraz wyrzutni rakietowych do celów lądowych, śródlądowych i powietrznych, neutralizację zagrożenia podwodnego, przeciwdziałanie penetracji przeciwnika, zapobieganie akcjom sabotażowym, rozpoznanie i kontrolę przepustowości rzek i kanałów, zapewnienie bezpieczeństwa nawigacji na śródlą-

dowych drogach wodnych, ochronę infrastruktury hydrotechnicznej, su-prastruktury i infrastruktury transportu śródlądowego oraz infrastruktury transportu lądowego, usuwanie podwodnych przeszkód z dróg wodnych, zabezpieczenie i wsparcie forsowania żeglownych przeszkód wodnych, obronę przepraw, transport i desantowanie pododdziałów, odnajdywanie i ratowanie zaginionych, ustalanie miejsca pobytu i ewakuację ludzi, zwierząt i mienia (Bajrami, Karović, Radić, 2016, s. 246–247).

Podsumowanie

Flotylla rzeczna, według ministra obrony Republiki Serbii Aleksandra Vulina, jest ważną częścią sił zbrojnych (*Obeležjen*, 2017). W najbliższej przyszłości nie zamierza się rezygnować z tego rodzaju wojsk, lecz zwiększać potencjał bojowy flotyli rzecznej w celu przygotowania za-lóg i jednostek pływających do zwalczania nowych zagrożeń. Świadczy o tym podniesienie już w 2010 roku uzawodowienia stanu osobowego flotyli do ok. 90% czy przekształcenie trałowców w jednostki uniwersalne przeznaczone do wypełniania różnych zadań (kontrola rzek, działania antyterrorystyczne, ochrona infrastruktury oraz statków żeglugi śródlądowej), po przebrojeniu i wyposażeniu w nowe systemy radarowe oraz kierowania ogniem (*Шутановац*, 2010; *The Day*, 2018; *Rečna*, 2018).

5 czerwca 2020 roku minister A. Vulin wziął udział w pokazie zdolności bojowej części sił flotyli przy Uście w Belgradzie u zbiegu rzek Sawy i Dunaju. Atak rzecznych sił zadaniowych „River Task Force” na dwie uzbrojone łodzie motorowe z grupami terrorystów wykazał przydatność jednostek pływających do zwalczania agresora na wodach śródlądowych. Oprócz wykonania zadania ogniowego przeciwiczo prowadzenie rozpoznania sił przeciwnika, organizację zasadzki, realizowanie działań poszukiwawczo-ratowniczych w celu odnalezienia i podjęcia rannych z wody oraz odholowania zajętych, lecz uszkodzonych łodzi do portu. Oceniając ćwiczenie minister A. Vulin stwierdził – „Dzisiaj widzieliśmy, że marynarze flotyli rzecznej są w stanie odpowiedzieć na każde wyzwanie i zareagować na każde zagrożenie, jakie mogą napotkać na naszych rzekach. Żadna część Republiki Serbii nie może być bez obrony. Niezależnie od tego, czy jest to powietrze, woda, czy ląd, żołnierze serbskich sił zbrojnych są w stanie chronić nasz kraj i bezpieczeństwo wszystkich obywateli w każdej części naszego terytorium. Spodziewamy się, że w tym roku zakończymy proces przezbajania naszej floty i roz-

pocniemy proces remontu naszych okrętów” (*Serbian River Flotilla to be*, 2020).

Dwa miesiące później 6 sierpnia 2020 roku minister A. Vulin w święto jednostek pontonowych i desantowo-przepławowych sił zbrojnych oraz flotylli rzecznej wojsk lądowych upamiętniającej zwodowanie w 1915 roku pierwszego serbskiego okrętu – kutra patrolowego (opancerzonego) „Jadar” z pochylni w Čukarica zauważył, że należało znacznie wcześniej zająć się flotyllą rzeczną, która ma obowiązek chronić serbskie wody. Według niego, tylko dzięki uporowi i ciężkiej pracy flotylla została zachowana i zasługuje na taką samą uwagę i szacunek jak każda inna część armii (*Обележен*, 2020; *Vulin*, 2020).

Z analizy porównawczej celów strategicznych Republiki Serbii oraz misji i zadań flotylli rzecznej jednoznacznie wynika, że zespoły okrętów są wartościowym elementem serbskiego systemu obronnego i zarazem użytecznym narzędziem do realizacji polityki bezpieczeństwa narodowego. Załogi i jednostki pływające są odpowiednio przygotowane do reagowania na zagrożenia, które zidentyfikowano w strategii bezpieczeństwa narodowego i strategii obronnej.

Bibliografia

- Bajrami B., Slavković V. (2016), *Доктринарна решења употребе речне флотиле у ванредним ситуацијама*, „Војно Дело”, брoј 5.
- Bajrami B., Karović M., Radić L. (2016), *Upotreba rečne flotile u pružanju pomoći civilnim vlastima u slučaju velikih poplava*, „Војно Дело”, брoј 7.
- Category: Neštin-class river minesweepers* (2020), https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Ne%C5%A1tin-class_river_minesweepers, 31.10.2020.
- Dautović J., Trifković D., Nikolić Z. (2014), *Advanced features of the reconstructed special purpose river ship Kozara with a diesel electric drive (DED)*, „Бродоградња: Теорија и пракса бродоградње и поморске теорје”, vol. 65, no. 4.
- Десантно-јуришни чамец класе 411* (2020), <https://sr.wikipedia.org/wiki/1.10.2020>.
- Grajewski I., Wójcicki J. (1981), *Mały leksykon morski*, Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Warszawa.
- Kubiak K. (2016), *Flotylla Rzeczna Wojsk Lądowych Republiki Serbii*, „Morze Statki i Okręty”, nr 11–12.
- Milosevic A. (2012), *CMP 22*, <http://www.shipspotting.com/gallery/photo.php?lid=1502785>, 1.10.2020.
- Neštin-class river minesweeper* (2020), https://en.wikipedia.org/wiki/Ne%C5%A1tin-class_river_minesweeper, 14.06.2020.

- Obeležen dan rečne flotile* (2017), <http://www.novisad.rs/lat/obelezan-dan-recne-flotile>, 14.06.2020.
- Обележен Дан рода речних јединица Војске Србије и Речне флотиле* (2020), <http://www.politika.rs/scc/clanak/459860/Obelezen-Dan-roda-recnih-jedinica-Vojske-Srbije-i-Recne-flotile>, 14.11.2020.
- PRB-36 „Šabac” Degaussing vessel (YDG)* (2020), <https://www.globalsecurity.org/military/world/serbia/prb-36.htm>, 12.11.2020.
- Radojević S., Šoškić S., Radić G. (2017), *Analysis of Serbian Military Riverine Units Capability for Participation in the United Nations Peacekeeping Operations*, „TransNav the International Journal on Marine Navigation and Safety of Sea Transportation”, vol. 11, no. 2.
- Rečna flotila* (2016), <https://jna-sfrj.forumbo.net/t890p500-recna-flotila>, 12.11.2020.
- Rečna flotila na forumu o razvoju vodnog transporta* (2014), http://www.vs.rs/sr_lat/vesti/3A60561A89BD11E38F1700163E135009/recna-flotila-na-forumu-o-razvoju-vodnog-transporta, 10.06.2020.
- Rečna flotila u fazi modernizacije* (2018), <https://studiob.rs/recna-flotila-u-fazi-modernizacije/>, 14.11.2020.
- Rečna flotila Vojska Srbije* (2020), http://www.vs.rs/sr_lat/jedinice/vojska-srbije/kopnena-vojska/recna-flotila, 28.10.2020.
- REČNI MINOLOVCI TIPa „NOVI SAD” i „NEŠTIN”*: *Za njih su bili zainteresovani i susedi i zemlje Bliskog istoka! (FOTO)* (2020), <https://pravda.rs/lat/2020/5/28/recni-minolovci-tipa-novi-sad-i-nestin-za-njih-su-bili-zainteresovani-i-susedi-i-zemlje-bliskog-istoka-foto/>, 30.10.2020.
- Rečni patrolni čamac klase 211* (2020), <https://sr.wikipedia.org/sr>, 21.11.2020.
- Serbian River Flotilla* (2020), https://en.wikipedia.org/wiki/Serbian_River_Flotilla, 28.10.2020.
- Serbian River Flotilla to be completely overhauled and rearmed* (2020), <https://www.navyrecognition.com/index.php/news/defence-news/2020/june/85-47-serbian-river-flotilla-to-be-completely-overhauled-and-rearmed.html>, 10.10.2020.
- Sienkiewicz M. (1979), *Wojna wyzwolenicza narodów Indochin 1945–1975. Aspekty wojskowe*, Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Warszawa.
- Snage i sredstva plovnih jedinica Vojska Srbije* (2020), http://www.vs.rs/sr_lat/o-vojsci/naoruzanje/snage-i-sredstva-plovnih-jedinica, 21.11.2020.
- Стратегију националне безбедности Републике Србије*, „Службени гласник РС”, број 94 од 27. децембра 2019 (2019), <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/strategija/2019/94/2>, 7.11.2020.
- Стратегију одбране Републике Срби* (2019), „Службени гласник РС”, број 94 од 27. децембра 2019, <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SIGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/strategija/2019/94/1>, 7.11.2020.

Шутановац: Речна флотила професионализована (2010), https://www.rtv.rs/sr_ci/drustvo/sutanovac-recna-flotila-profesionalizovana_213866.html, 14.11.2020.

The Day of River Units and Day of the River Flotilla Observed (2018), <http://www.mod.gov.rs/eng/12886/obelezen-dan-recnih-jedinica-i-dan-recne-flotile-12886>, 11.11.2020.

Type 331 Neštin Multi-purpose river ship (2020), <https://www.globalsecurity.org/military/world/serbia/type-331.htm>, 31.10.2020.

Vulin: Sledeće godine očekujemo početak prvih remonta brodova (2020), <https://www.danas.rs/politika/vulin-sledece-godine-ocekujemo-pocetak-prvih-remonta-plovila/>, 14.11.2020.

Use of river flotilla vessels to implement the national security policy of the Republic of Serbia

Summary

The article presents the basic principles of security policy, including the defense policy of the Republic of Serbia. The tasks of the river flotilla of Serbian land forces are mentioned. The organizational structure of the flotilla and the tactical and technical data of the vessels are included. The preparation of crews for the implementation of tasks arising from the assumptions of the national security strategy and defense strategy is discussed. In conclusion, the considerations are recapitulated.

Key words: Republic of Serbia, national security policy, river flotilla

